

Reģiona ekonomikas profils un pašvaldības specializācija

RAPLM

Valsts stratēģiskās plānošanas departamenta
Reģionālās attīstības plānošanas nodaļas
vadītāja

Ilona Raugze

Reģionālā ekonomika – RAPLM darbības prioritāte

- **Teritoriāla pieeja valsts /ES atbalsta plānošanai -** plašākas atbalsta iespējas reģionu un pašvaldību attīstības programmu īstenošanai
- **Reģionu ekonomikas nostiprināšana un attīstība –** pašvaldību un reģionu iesaistīšanās uzņēmējdarbības veicināšanas pasākumos
- **Publisko pakalpojumu sistēmas sakārtošana – VPA princips**

Reģionālās politikas plānošana un īstenošana

Reģiona ekonomikas profils

Ekonomikas profils	Atspoguļo reģiona ilgtermiņa skatījumu par ekonomiskās attīstības iespējām, ņemot vērā pieejamos resursus (perspektīvie uzņēmējdarbības virzieni, reģionu inovāciju potenciāls, priekšnosacījumi uzņēmējdarbības attīstībai)
Izstrādes mērķis	Nodrošināt visa veida investīciju (publisko, ārvalstu un vietējo privāto investīciju) piesaisti reģionu attīstībai atbilstoši to izaugsmes resursiem un prioritātēm
Rezultāts	Definēti plānošanas reģiona ekonomiskās attīstības virzieni un priekšnosacījumi to īstenošanai
Pielietojums	<ul style="list-style-type: none">- reģiona prioritāšu noteikšana un investīciju plānu izstrāde- Latvijas Nacionālā attīstības plāna 2014-2020 izstrāde- ES fondu un valsts budžeta atbalsta plānošana, balstoties uz teritoriju attīstības prioritātēm

DA-Anglijas reģiona ekonomikas profila sasaiste ar attīstības programmu

Viens no 12 Lielbritānijas NUTS1 reģioniem, ietver 4 NUTS2 reģionus

Profils izstrādāts 2006.g.

Attīstības programma 2006.-2016.gadam izstrādāta 2006.g.

Profils un Attīstības programma integrēti ERAF un EZF 2007.-2013.g.prioritātēs

Ekonomikas profils (2006.gads)

- Definētas 7 prioritārās nozares (7 regionally important industry sectors):
 - kuģniecība
 - veselības aprūpe un zinātnes par dzīvību (bioloģija, medicīna, antropoloģija, socioloģija u.c.)
 - vides tehnoloģijas
 - radošās industrijas
 - informāciju tehnoloģijas
 - gaisa telpa un aizsardzība
 - finanšu un uzņēmējdarbības pakalpojumi

Attīstības programma (2006. - 2010.gadam)

- Stratēģiskie mērķi un prioritārās nozares vērstas uz inovatīvas un labai draudzīgas uzņēmējdarbības ar augstu pievienoto vērtību attīstību

Stratēģiskais mērķis

- Globālā konkurētspēja

3.uzdevums

- Palielināt uzņēmēju apgrozījumu ekonomiskā profilā definētajās nozarēs (atbalstot turpmāk attīstāmo produktu ražošanu un pakalpojumus)

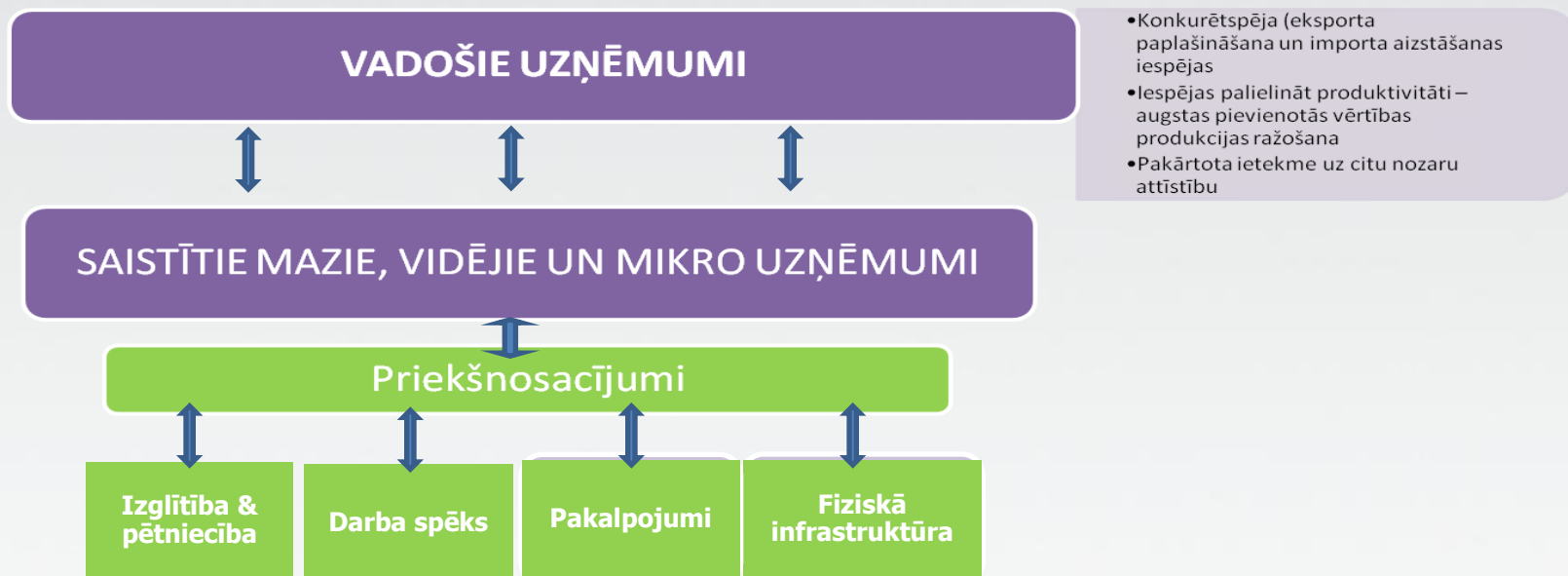
Finanšu avoti

- Kuģniecība (EZF)
- veselības aprūpe un zinātnes par dzīvību (bioloģija, medicīna, antropoloģija, socioloģija u.c.) (ERAF)
- vides tehnoloģijas (ERAF, GROW)
- radošās industrijas (ERAF, GROW, DAAF)
- informāciju tehnoloģijas (ERAF, ESF)
- finanšu un uzņēmējdarbības pakalpojumi (GROW, DAAF)

Ekonomiskais skatījums teritorijas attīstības plānošanā – galvenie principi

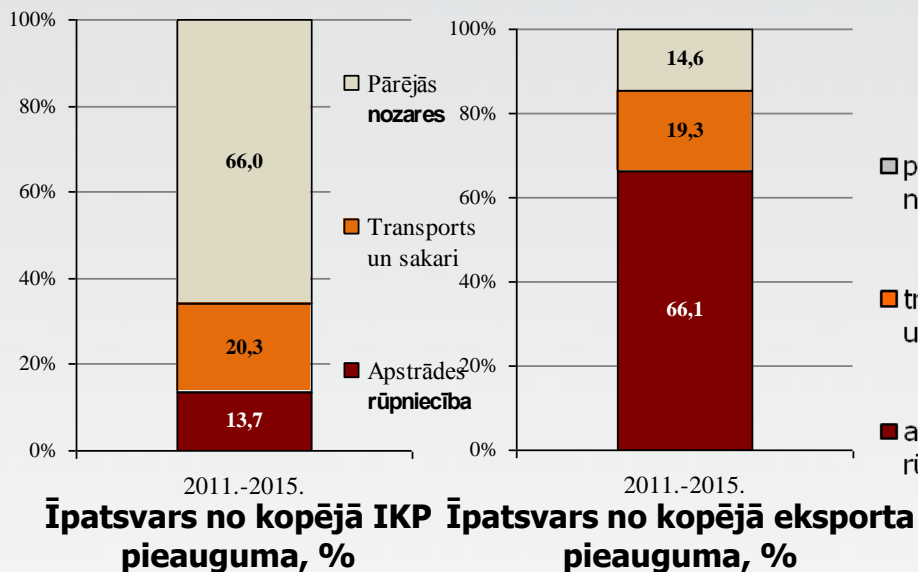
- **Vietas priekšrocību noteikšana** (pieejamo resursu apzināšana un novērtēšana)
- **Strukturēts skatījums** uz teritorijas attīstību, izvirzot priekšplānā perspektīvās uzņēmējdarbības jomas un identificējot to attīstības priekšnosacījumus

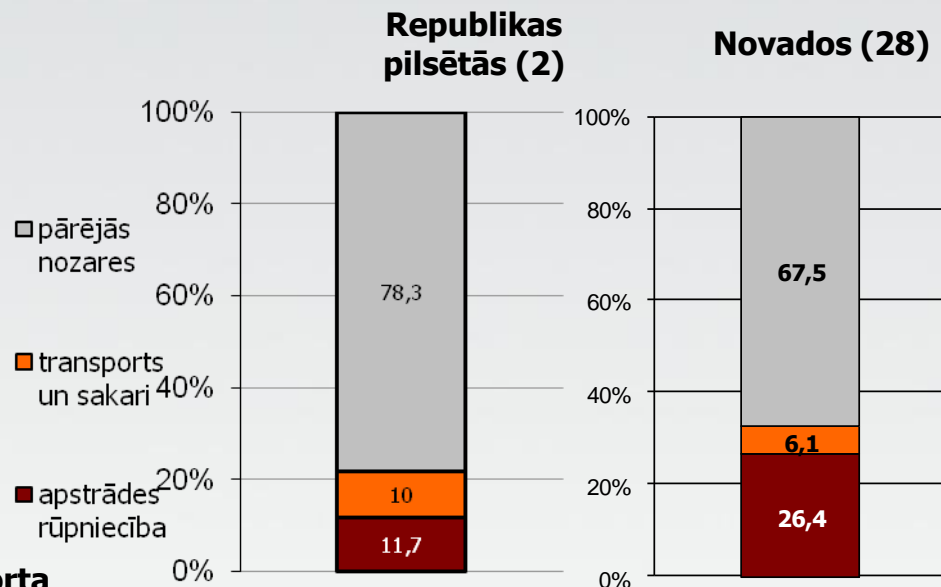
- **Sadarbība un partnerība** – administratīvajām robežām ekonomiskajos procesos ir arvien mazāka nozīme, priekšplānā – ekonomiskie reģioni
- **Inovatīva pieeja vietējo resursu aktivizēšanā** – attīstības un biznesa iespējas nozarēs, kas šobrīd nešķiet perspektīvas

Reģiona ieguldījums valsts ekonomikas izaugsmē

Ilgspējīgas valsts ekonomikas vēlamā nozaru struktūra 2011.-2015.g. *

Rīgas reģiona esošā uzņēmējdarbības struktūra (2008.g.dati) **

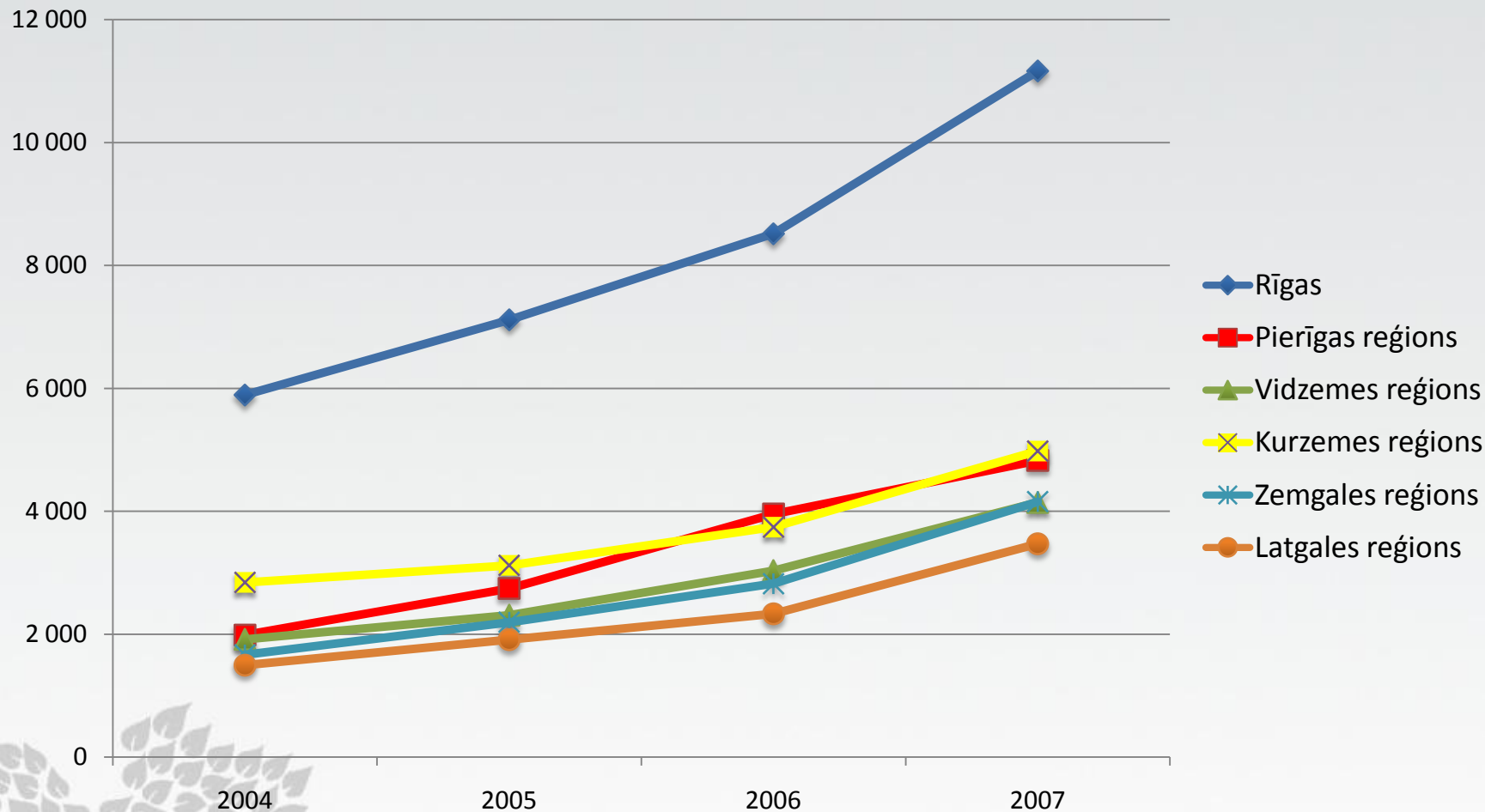

Vai ar esošo reģiona uzņēmējdarbības struktūru ir iespējams nodrošinātu ilgtspējīgu ekonomikas attīstību?!
Kāds būs reģiona ieguldījums valsts ekonomikas izaugsmē?!

* EM izstrādātais informatīvais ziņojums par ekonomikas atveseļošanas politikas virzieniem vidēja termiņa periodā (apstiprināts MK 10.11.2009.)

** Pēc reģiona novadu TOP 10 un republikas pilsētu TOP 30 uzņēmumu darbības veida. Avots: Lursoft informācija.

Rīgas un Pierīgas loma valsts ekonomikas izaugsmē

IKP uz vienu iedzīvotāju
(statistikas reģionos), LVL

Ieguvumi no reģionu ekonomikas profila

Valsts	<ul style="list-style-type: none">- teritoriāla pieeja NAP 2014-2020 un reģionālās politikas izstrādē- pamats valsts budžeta un ārvalstu finanšu resursu plānošanā
Plānošanas reģions	<ul style="list-style-type: none">- vieta un loma valstī un starp plānošanas reģioniem- pamats prioritāšu definēšanai un visa veida investīciju mērķtiecīgai piesaistei- brenda funkcija – teritorijas “mārketings”
Pašvaldība	<ul style="list-style-type: none">- vieta un loma plānošanas reģionā un valstī- pamats pašvaldības specializācijas izvēlei- pamats potenciālo investoru piesaistei- brenda funkcija – teritorijas “mārketings”
Uzņēmējs	Uzņēmējdarbības attīstībai pieejamie resursi, biznesa iespējas
Sabiedrība	Skaidrs redzējums par teritorijas attīstības virzieniem

Profila izstrādes process

Resursu un
tirgus monitorings / izpēte

Aptaujas
(intervijas)

Perspektīvu noteikšana

Mērķis - nozīmīgāko reģiona esošo resursu apzināšana un pavairošana, kas var kalpot par pamatu uzņēmējdarbības attīstībai nākotnē

Ietvars:

- cilvēkresursi
- dabas resursi
- infrastruktūra
- investīcijas
- uzņēmējdarbības vide

→ **Ar uzņēmumiem** nolūkā noskaidrot:

- uzņēmumu darbībai / attīstībai nepieciešamos priekšnosacījumus
- uzņēmumu attīstības perspektīvu / plānus (t.sk. nepieciešamo priekšnosacījumu izpildes gadījumā)
- valsts un pašvaldību atbalsta virzienus

→ **Ar pašvaldībām** nolūkā izvērtēt pašvaldību pieeju un iespējas stimulēt un atbalstīt uzņēmējdarbību

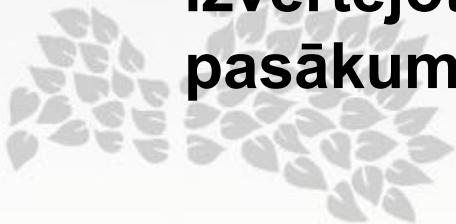
Ietvars:

- perspektīvās vadošās uzņēmējdarbības jomas un to raksturojums
- reģiona mazo un vidējo uzņēmumu perspektīvas
- klasteru veidošanās / attīstīšanas iespējas reģionā
- reģiona priekšrocības investoru piesaistē – vietas perspektīva

Diskusijas, semināri

Pašvaldības specializācijas noteikšana

- nosakot teritorijas ekonomiskās attīstības pamatu un **perspektīvos uzņēmējdarbības virzienus**
- izceļot pašvaldības **unikālo teritorijas attīstības potenciālu**
- nosakot **teritorijas salīdzinošās priekšrocības**, t.i. salīdzinājumā ar citām teritorijām Latvijā un ārpus tās
- nosakot izvēlētās **specializācijas papildinātību** ar citu reģiona/ valsts pašvaldību izvēlēto specializāciju un **izvērtējot riskus**, kas var rasties, īstenojot līdzīgus pasākumus vairākās pašvaldībās

Perspektīvo uzņēmējdarbības virzienu noteikšana

- **Kādi ir tradicionālie uzņēmējdarbības virzieni un kā vērtējamās to turpmākās attīstības perspektīvas** (tradīcijas, resursu pieejamība, konkurētspēja iekšējā/ ārējā tirgū, iespējamais devums pašvaldības sociālekonomiskajai attīstībai – nodarbinātības, budžeta u.c. rādītājos)?
- **Kādi ir perspektīvie jaunie uzņēmējdarbības virzieni** (resursu pieejamība, konkurētspēja iekšējā/ ārējā tirgū, iespējamais devums pašvaldības sociālekonomiskajai attīstībai – nodarbinātības, budžeta u.c. rādītājos)?
- **Kāda ir perspektīvo uzņēmējdarbības jomu specifika salīdzinājumā ar citām teritorijām?**
- **Kādas ir vietas priekšrocības privāto (ārvalstu un vietējo) investoru piesaistē un kādi ir “vēlamie” investori?**

Specializācijas piemērs – Aizkraukle I

- Aizkraukles novads ir **valsts mēroga kokapstrādes rūpniecības centrs, jo :**
 - tas ir viens no mežainākajiem novadiem Latvijā
 - tajā ir Latvijā lielākais kokapstrādes uzņēmums „Nelss” un kokapstrādes uzņēmums „Jeld-Wen Latvia”, kas rada priekšnoteikumus nozares uzņēmējdarbības attīstībai
 - novadam ir iespēja kļūt par kokapstrādes nozares profesionālās izglītības centru, sagatavojot profesionālu un kvalificētu darbaspēku, kas nepieciešams uzņēmumiem
- Aizkraukles novads ir **valsts nozīmes elektroenerģētikas rūpniecības centrs**, jo tajā atrodas Pļaviņu Hidroelektrostacija, kas ir lielākā hidroelektrostacija Latvijā

Specializācijas piemērs – Aizkraukle II

Funkcionālā ietekmes zona	Esošā (2008.gadā)	Vēlamā (2014.gadā)
Aizkraukles rajons	Darba migrācijas centrs. Izglītības pakalpojumu, valsts pārvaldes un finanšu iestāžu pakalpojumu centrs. Privāto pakalpojumu un ražošanas centrs. Kvalitatīvu kultūras un mākslas pasākumu un sporta centrs	Darba migrācijas centrs. Izglītības pakalpojumu, valsts pārvaldes un finanšu iestāžu pakalpojumu centrs. Privāto pakalpojumu un ražošanas centrs. Kvalitatīvu kultūras un mākslas pasākumu un sporta centrs
Zemgales reģions	Elektroenerģētikas un kokapstrādes rūpniecības centrs	Biznesa attīstības centrs (biznesa inkubators). Elektroenerģētikas, kokapstrādes rūpniecības, bioloģiskās lauksaimniecības un lauksaimniecības produkcijas pārstrādes centrs (tehnoloģiskais parks). Kvalitatīvu kultūras un mākslas pasākumu un sporta centrs. Profesionālās izglītības centrs kokapstrādē. Darījumu tūrisma centrs
Valsts	Elektroenerģētikas un kokapstrādes rūpniecības centrs	Biznesa attīstības centrs (biznesa inkubators). Elektroenerģētikas, kokapstrādes rūpniecības centrs. Profesionālās izglītības centrs kokapstrādē

AIZKRAUKLE – elektroenerģētikas, kokapstrādes rūpniecības, bioloģiskās lauksaimniecības un lauksaimniecības produkcijas pārstrādes centrs

II.prioritāte: Daudzpusīgās ekonomikas, kas vērsta uz ražošanas un pakalpojumu attīstību un pievienotās vērtības palielināšanu, veicināšana, sekmējot gan pilsētvides, gan lauku izaugsmi

2.1.rīcības virziens: Uzņēmējdarbības un pakalpojumu pieejamības attīstībai nepieciešamās infrastruktūras uzlabošana un izveide

Investīciju projekti un to finansēšanas avoti	Ieviešanas periods	Indikatīvā summa Ls
Dārza ielas degradētās teritorijas sakārtošana (ERAF)	2009	90 000
Pieaugušo izglītības centra – inovāciju centra izveide (ESF)	2013	660 000
Bitēnu ielas izbūve (ERAF)	2010	1 200 000

SMILTENE - Uzņēmējdarbības centrs ceļu būves un kokapstrādes jomā

3.Prioritāte: Attīstīta uzņēmējdarbība

3.1.1.Stratēģiskais mērķis: Attīstīt ražošanu un atbalstīt tehnoloģiju ražotņu izvietojumu

3.1.2.Stratēģiskais mērķis: Jaunu komercsabiedrību veidošanās veicināšana

3.1.3.Stratēģiskais mērķis: Veicināt uzņēmējdarbības attīstību

3.2.2. Stratēģiskais mērķis: Paaugstināt darbaspēka profesionālo kvalifikāciju un kvalitāti

3.1.1. , 3.1.2., 3.1.3. un 3.2.2. SM īstenošanas investīciju projekti	Provizoriska summa, Ls
Biznesa inkubatora izveide	165 800
Vidzemes ekoloģijas un dizaina izglītības centra izveide	175 700
Konferenču centra izveide	675 000
Paaugstināt darbaspēka profesionālo kvalifikāciju	30 000

VENTSPILS – RŪPNIECĪBAS UN TRANZĪTA CENTRS

2.Stratēģiskais mērķis: Konkurētspējīga, partnerīga un uz zināšanām balstīta ekonomika

2.1. prioritāte: Konkurētspējīga un dažādota pilsētas ekonomika

2.1.1. rīcības virziens: Ventspils ostas pozīciju attīstība un darbības diversificēšana

2.1.3. rīcības virziens: Esošo komercsabiedrību konkurētspējas paaugstināšana un jaunu komercsabiedrību radīšana un piesaiste

Investīciju projekti un to finansēšanas avoti	Ieviešanas periods	Summa
Pievadceļu rekonstrukcija Ventspils ostas termināliem (KF, VBP)	2006 - 2010	2 740 940
Ventspils Brīvostas pievedceļu rekonstrukcija ostas termināliem un rūpnieciskā parka attīstībai (VPB)	2004 - 2010	1 553 964
Mazās zvejas ostas būvniecība Ventspils brīvostā (EZF, VBP)	2009 -2013	2 595 632

Pašvaldību specializāciju papildinātība

	Daugavpils	Rēzekne	Preiļi	Jēkabpils
	Multikulturāla, multietniska un multifunkcionāla pilsēta, pārrobežu ekonomiskās attīstības un pakalpojumu centrs	Austrumlatvijas kultūras un izglītības centrs	Lauksaimnieciskā apvidus centrs, Lauksaimniecības produkcijas pārstrādes un tūrisma attīstības centrs	Loģistikas un ražošanas pilsēta Zemgales, Vidzemes un Latgales satiksmes plūsmu krustpunktā
Līvānu novads papildina ar:	savu lomu Latgales inženiertehnoloģiju klasterī un biznesa inkubatoru tīklā; moderno tehnoloģiju attīstību; tradicionālā mantojuma saglabāšanu un attīstību; daudzpusīgs dažādu etnisko grupu un reliģisko konfesiju kolorītu ar vēl dzīvām tradīcijām	tradicionālās mākslas un amatniecības mantojuma saglabāšanu un attīstību; kultūrvēstures, kultūras izziņas, dabas un aktīvā tūrisma produktu klāstu	uzņēmējdarbības (t.sk. ražošanas un pārstrādes Uzņēmumu) attīstību; kultūrvēstures, kultūras izziņas, dabas un aktīvā tūrisma produktu klāstu; riteņbraukšanas veicināšanu un zaļām ziņām	inovatīvas uzņēmējdarbības veicināšanu; savu lomu Latgales Inženiertehnoloģiju klasterī un biznesa inkubatoru tīklā; moderno tehnoloģiju attīstību; riteņbraukšanas veicināšanu

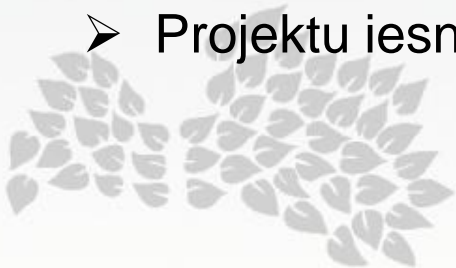
RAPLM atbalsts PR un pašvaldībām attīstības plānošanas procesā

- **Metodiskā vadība** (metodiskie ieteikumi attīstības programmu izstrādei, profila ietvars, ārvalstu pieredze, izstrādes process, statistikas dati, ekspertu piesaiste un dalība darba grupās)
- Atbalsts diskusiju organizēšanai un publicitātes pasākumiem (profilu publicēšana grāmatā)
- ESF 1.5.3.2.aktivitāte “Plānošanas reģionu un vietējo pašvaldību attīstības plānošanas kapacitātes paaugstināšana”

Informācija par 1.5.3.2.aktivitāti „Plānošanas reģionu un vietējo pašvaldību attīstības plānošanas kapacitātes paaugstināšana”

- ESF finansējuma intensitāte ir 100 procenti un kopējais aktivitātei **pieejamais finansējums** ir 2 550 000 latu
- **Finansējuma saņēmēji un finansējuma apjoms vienam projektam**
 - Pašvaldības (līdz 25 000 latiem)
 - Plānošanas reģioni (līdz 105 420 latiem)
- **Ministru kabineta noteikumi apstiprināti š.g. 8.jūnija MK sēdē**
- 30 dienu laikā pēc spēkā stāšanās laikrakstā “Latvijas Vēstnesis” tiks publicēts paziņojums par projektu iesniegumu pieņemšanu
- Projektu iesniegumu termiņš – ne īsāks par 30 darbdienām

Informācija par 1.5.3.2.aktivitāti „Plānošanas reģionu un vietējo pašvaldību attīstības plānošanas kapacitātes paaugstināšana”

➤ Projekta **atbalstāmās darbības**:

- teritorijas attīstības plānošanas dokumentu, izņemot detālplānojumu, izstrāde vai aktualizācija
- Eiropas Savienības struktūrfondu informācijas un komunikācijas pasākumi

➤ Projekta **attiecināmās** tiešās izmaksas:

- eksperta pakalpojuma izmaksas
- sabiedrisko apspriežu, semināru un konferenču organizēšanas izmaksas
- pievienotās vērtības nodokļa maksājumi, kas tiešā veidā saistīti ar projektu
- ar projekta darbībām tieši saistītās publicitātes un komunikācijas pasākumu izmaksas
- neparedzētie izdevumi

➤ Projekta ietvaros **neattiecināmas** ir administratīvās izmaksas

➤ **Izmaksas ir attiecināmas, ja tās veiktas pēc 2010.gada 1.janvāra**

Paldies par uzmanību!

